

สาระการเรียนรู้ (สอดแทรกด้านคุณธรรม/จริยธรรม/จรรยาบรรณ/บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง)

ผู้ตรวจสอบบัญชีภาคค้า

1. สภาพแวดล้อมในการทำงาน สถานที่ทำงานของผู้ตรวจสอบบัญชี สามารถแบ่งออกเป็น 2 สถานที่หลักๆ คือ

ออฟฟิศ ออฟฟิศแต่ละที่จะมีลักษณะใกล้เคียงกันขึ้นอยู่กับขนาด ถ้าเป็นออฟฟิศที่มีขนาดใหญ่จะแบ่งโซนในการทำงานอย่างชัดเจน ทีมที่ต้องทำงานร่วมกันจะทำงานอยู่ในโซนเดียวกันเพื่อให้ง่ายต่อการติดต่อประสานงานกันในเรื่องข้อมูลและวิธีการดำเนินงาน มีคอมพิวเตอร์และโต๊ะส่วนตัวของตัวเอง

บริษัทของลูกค้าที่เราไปทำการตรวจสอบบัญชี จะมีความหลากหลายมากแล้วแต่โปรเจกต์ที่ได้รับในบางครั้ง เราอาจจะต้องไปตรวจสอบเครื่องชุดเจาะน้ำมัน โรงงานผลิตรถยนต์ ธนาคาร บริษัทพอกหนัง ฯลฯ ทำให้เราได้พบกับสิ่งใหม่ๆ และได้เรียนรู้กระบวนการการทำงานของบริษัทอื่น ๆ อยู่เสมอ สถานที่ทำงานที่เปลี่ยนไปทำให้การทำงานไม่น่าเบื่อ เราจะได้พบกับความหลากหลายทางธุรกิจ เพราะการทำธุรกิจทุกอย่างต้องมีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายและต้องมีการตรวจสอบบัญชี เพื่อนำไปส่งงบการเงินให้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ทำให้เราได้ความรู้ในเรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากการทำงานอีกด้วย

สภาพการทำงาน จะเกี่ยวข้องกับตัวเลข และความถูกต้องเหมาะสม ตามขั้นตอนของงาน audit มีทั้งการทำงานหน้า คอมพิวเตอร์ เช็คข้อมูล รายละเอียดของงานลูกค้า และต้องลงพื้นจริงให้เห็นถึงสภาพการทำงานเพื่อนำมาประกอบการ วิเคราะห์เนื้องานของเราด้วย จึงไม่ใช่งานที่น่าเบื่ออย่างที่คิด เราต้องให้สมดุลกับการทำงานทั้งสองแบบ ทั้งการ ทำงานเอกสารที่ละเอียดและการลงพื้นที่ที่ต้องมีความลุย และสามารถไปได้ในทุกๆที่ และจะไม่ใช่การทำงาน แบบ routine ที่เข้างาน 8 โมงเช้า เลิกงาน 5 โมงเย็น เวลาในการเข้างานอาจจะแล้วแต่ข้อกำหนดของแต่ละบริษัทแต่ในการเลิกงานนั้นในบางครั้งที่การทำงานของเราอาจจะล่วงเลยเวลาไปจนดึก เพราะเป็นงานที่ละเอียดและรอบคอบ จึงต้องใช้เวลาในการทำงานค่อนข้างมาก

ประเภทของลูกค้า มีความหลากหลายมาก เรียกได้ว่าทุกสิ่งอย่างที่มีรายรับรายจ่าย มีการทำบัญชี นั้นจะต้องมีผู้ตรวจสอบบัญชีเข้าไปร่วมด้วยเสมอ อาจจะสามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆได้ดังนี้

- สายธุรกิจต่าง ๆ ในการทำธุรกิจสิ่งที่สำคัญมากนั้นคือเรื่องของตัวเลข บัญชี รายรับรายจ่าย เงินเข้าออกเงินที่ลงทุน เกี่ยวข้องการกับการดำเนินธุรกิจโดยตรง เพราะฉะนั้นการทำบัญชีที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก และการดำเนินธุรกิจทุกประเภท จะต้องมีการยื่นแบบฟอร์มเพื่อทำการส่งงบแก่ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า จึงต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบจากเราก่อนว่า การทำธุรกิจนั้นมีการทำบัญชีที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างไรบ้าง

- สายอุตสาหกรรม หรือ การผลิตต่าง ๆ มีความใกล้เคียงกับระบบธุรกิจแต่มีขนาดที่ใหญ่กว่า การตรวจสอบที่มากกว่าละเอียดกว่า และต้องหาข้อมูลมากกว่า เพราะในบางครั้งเราเองไม่มีความรู้ในเรื่องของอุตสาหกรรมเหล่านั้น ในบางครั้งเป็นเรื่องที่ไกลตัว แต่ก็ทำให้เราได้เรียนรู้ระบบใหม่ ๆ ที่มี scoop ใหญ่ๆ

สายแพชชั่นและความบันเทิงต่าง ๆ เรียกได้ว่าเป็นสีสันของการทำงาน เพราะการตรวจสอบบัญชีด้านสายบันเทิงนั้น จะทำให้เราเห็นสิ่งแปลกใหม่ที่มีความสนุกสนาน ความคลือเอพิฟต่าง ๆ ไม่ตึงเครียด

- สายประกัน และ ธนาคาร จะไม่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักรหรือธุรกิจมากนัก แต่จะมีในเรื่องของสัญญาเช่าทางการเงิน ค่อนข้างเป็นเรื่องเฉพาะ เหมาะกับคนที่ชอบในงานด้านประกัน และ ธนาคารเพราะมีรายละเอียดและเรื่องเฉพาะที่ต้องรู้มากมาย มีความแตกต่างจากธุรกิจแบบธรรมดาตามาก

- การโรงแรม จะเกี่ยวข้องกับงานบริการ ต้องเข้าไปตรวจงานต่าง ๆ ตามโรงแรม ก็มี scoop งาน ความยากง่ายที่ต่างกัน มีรายละเอียดและกระบวนการทำงานที่แตกต่างกัน ได้เจอกับคนที่แตกต่างกัน

อาชีพนี้ต้องทำงานร่วมกับอาชีพ/ตำแหน่งงานใดบ้าง

Certified Public Accountant หรือ C.P.A. คือหัวหน้างานที่จะเป็นคนประเมินงานที่เราไปตรวจสอบ ทำมาว่ามีความถูกต้องเหมาะสมมากเพียงใดเป็นผู้เดียวที่สามารถเซ็นรับรองงานได้ เพราะอาชีพของเราต้องมีความน่าเชื่อถือมาก คนที่จะมาเป็น C.P.A. ได้นั้นต้องผ่านการสอบเลื่อนระดับ ต้องมีความเหมาะสม และมีความน่าเชื่อถือมากพอถึงจะเป็นได้

Manager จะเป็นคนดูแลงานทั้งหมด จะต้องประเมินดูว่างานนี้ต้องใช้ทีมไหน และทีมละกี่คนใครบ้างตามความสามารถของแต่ละคน วางแผนงานว่าต้องเข้าไปตรวจสอบที่บริษัทของลูกค้าเมื่อไร มีประเด็นอะไรที่ต้องสนใจเป็นพิเศษบ้าง ก็จะสรุปงานแล้วนำมาแจกจ่ายกับลูกทีมอีกที บัญชีของแต่ละบริษัท เป็นคนที่เราทำงานด้วยโดยตรง เราจะต้องนำเอกสารต่าง ๆ จากบัญชีของลูกค้ามาประเมิน พร้อมทั้งขอข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องใช้ประกอบการทำงาน ในบางครั้งอาจจะต้องลงลึกในเรื่องของรายละเอียด เรียกได้ว่าเป็นอาชีพที่นักบัญชีไม่ค่อยชอบเท่าไรนัก เพราะเราต้องเข้าไปยุ่งกับส่วนของเขาค่อนข้างมาก ต้องขอให้เขาทำเอกสารนั้นนี้ตลอดเวลา เพื่อเราจะได้อะไรที่ต้องการชัดเจน และสามารถทำงานได้อย่างโปร่งใส ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางในเรื่องต่าง ๆ ในงานที่เราทำนั้น นอกเหนือจากความรู้เรื่องการเงิน การบัญชีแล้ว เรายังต้องมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจด้านนั้น ๆ เพื่อนำมาประกอบกับการประเมินและการตรวจสอบงานอีกด้วย ตัวอย่างเช่น เราไปตรวจสอบบริษัทผลิตรถยนต์ เราต้องรู้เรื่องราคาของอะไหล่ต่าง ๆ ต้องรู้ว่าชิ้นตอนนี้ อะไหล่แบบนี้ มีราคาเท่าไร เหมาะสมไหม งบในบัญชีมีความน่าเชื่อถือมากเพียงใดและในธุรกิจที่มีความหลากหลาย เราไม่ได้รู้ทุกเรื่อง เพราะฉะนั้นเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพที่ดีที่สุด เราจึงต้องรู้ข้อมูลนั้น ๆ อย่างแท้จริง

2. คุณลักษณะของงาน เป้าหมายของงาน/โจทย์ใหญ่ของงาน/ความท้าทายของงาน ความท้าทายของงาน เราคือเราได้เห็นงานในหลาย ๆ ธุรกิจ ได้รู้ในสิ่งที่เราไม่เคยรู้มาก่อน ได้เห็นในสิ่งที่เราไม่เคยเห็น มันเป็นเรื่องแปลกใหม่ที่น่าตื่นเต้นและเราสนุกที่จะได้เรียนรู้ บางคนอาจจะคิดว่างานของผู้ตรวจสอบบัญชีเป็นงานที่น่าเบื่อ ต้องอยู่หน้าคอม กับตัวเลขตลอดเวลา แต่จริง ๆ ไม่ใช่เลย งานของเรามีความหลากหลายและท้าทายมาก เราไม่รู้มาก่อนว่าโปรเจกต์ต่อไปเราจะได้ไปเจอกับธุรกิจอะไร รูปแบบไหน อย่างที่เคยไปตรวจสอบบริษัทผลิตรถยนต์ เราได้เห็นทุกกระบวนการการผลิตตั้งแต่ก่อนที่จะประกอบร่างจนเป็นรถให้เราได้ขับกัน ถ้าไม่ได้ทำอาชีพนี้ ก็ไม่รู้ว่าจะมี

โอกาสได้เห็นใหม่ แล้วยังมีธุรกิจแบบอื่น ๆ อีกเยอะแยะเลยที่มันน่าตื่นเต้น และพี่ว่ามันคุ้มมากเลยนะที่เราทำงานไปด้วย แล้วได้สนุกกับงานไปด้วย

- Work process รับมอบหมายงานจาก manager ว่าจะได้ตรวจสอบบัญชีในธุรกิจใด โดย manager จะพิจารณาจากความสามารถและความเหมาะสมของเรา

- ทำความเข้าใจธุรกิจของลูกค้า ก่อนว่าคืออะไร มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์อย่างไร ศึกษาถึงรายละเอียดงานเบื้องต้นให้ชัดเจน

- วางแผนการตรวจงาน ว่าเราจะต้องเตรียมอะไร ขอข้อมูลอะไรบ้าง ตรวจอย่างไร บัญชีไหน หรือในธุรกิจของลูกค้ามีอะไรที่เราต้องสนใจ และลงรายละเอียดเป็นพิเศษ

- ดูขั้นตอนการทำงานของลูกค้าว่ามีแก้ปัญหาและทำงานอย่างไร เพื่อลดความผิดพลาดในการทำงาน ภายในองค์กรมีความน่าเชื่อถือมากเพียงใด ถ้ามีความน่าเชื่อถือมาก งานในการตรวจสอบของเราจะ scoop กว้างขึ้น ไม่ละเอียดเท่ากับ บริษัทที่ไม่มีมีความน่าเชื่อถือ และ เกิดการทำงานที่ผิดพลาดบ่อยครั้ง

- นำข้อมูลที่ได้มาประกอบกับการทำงาน เพื่อ set ค่า pmte คือ มูลค่าความผิดพลาดที่ยอมรับได้ ซึ่งก็จะขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของบริษัท และ ขนาดในการประกอบธุรกิจ ยกตัวอย่างเช่น set ค่า pmte ของบริษัท ก. อยู่ที่ หนึ่งแสนบาท ความผิดพลาดที่สามารถเกิดขึ้นได้ในบัญชีนั้นก็จะไม่เกินหนึ่งแสนบาท ก็จะถือว่าผ่านการประเมิน

- ผู้ตรวจสอบบัญชีหรือ C.P.A. ตรวจสอบความถูกต้องของงานก่อนที่จะเซ็นที่รับรองการผ่านการประเมิน อย่างที่บอกว่าการตรวจสอบบัญชีนั่นอาจจะไม่ต้องถูกต้อง 100 เปอร์เซ็นต์ แต่ต้องถูกต้องในระดับที่ยอมรับได้และน่าเชื่อถือ ซึ่งระยะเวลาในการทำงานของแต่ละธุรกิจนั้นจะแล้วแต่ขนาด ความยากง่าย ความซับซ้อนในวิธีการทำงาน ส่วนมากจะตั้งแต่ 1 สัปดาห์ขึ้นไป บางรายเป็นบริษัทใหญ่และมีความละเอียด จึงใช้ระยะเวลาในการทำงานนานถึง 4 สัปดาห์

Career path ความก้าวหน้าของสายอาชีพ การเป็นผู้ช่วยผู้ตรวจสอบบัญชีนั่น ก็จะต้องก้าวหน้าไปเป็นผู้ตรวจสอบบัญชี หรือ C.P.A. ที่เป็นเพียงผู้เดียวที่สามารถเซ็นที่รับรองการผ่านการตรวจสอบได้ โดยผู้ที่จะเป็น C.P.A. ได้นั้นจะต้องสะสมประสบการณ์การทำงานมาแล้วตามระยะเวลาที่สภาวิชาชีพกำหนด และต้องไปทำการสอบเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีเพื่อเลื่อนลำดับขั้น ที่ต้องมีระบบการสอบเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะการเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีได้นั้นต้องอาศัยความน่าเชื่อถือ และความซื่อสัตย์สุจริตเป็นอย่างมาก

บุคลิกนิสัยของคนที่เหมาะสมจะทำอาชีพนี้ การแบ่งเวลา ว่าเราสามารถแบ่งเวลางานกับเวลาส่วนตัวได้ไหม บางคนเป็นคนเฮฮามากๆ แต่ก็สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดี เวลาทำงานก็จะมีอีกบุคลิกหนึ่งที่จริงจังกับการทำงานและตั้งใจอย่างเต็มที่ แต่บางคนเล่นๆตลอดเวลา ไม่มีสมาธิ ก็อาจจะทำให้เรื่องบางเรื่องหลุดประเด็นไปได้ เป็นสิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้น เพราะงานของเราเป็นงานละเอียด ต้องใส่ใจในรายละเอียดของงานเป็นอย่างมาก การ

ตรวจทานที่ต้องทำซ้ำหลายๆครั้งเพราะเป็นงานที่เกี่ยวกับตัวเลขและถูกต้องเหมาะสมจึงเป็นหัวใจที่สำคัญในการทำงาน

3. คุณค่าและผลตอบแทน หลาย ๆ คนอาจจะคิดว่าเราเป็นงานที่ต้องอยู่ดีก็บ่อย ๆ ลักษณะเนื่องงานอาจจะดูว่าหนัก แต่จริง ๆ แล้วผลตอบแทนหรือรายได้ก็ดีกว่าหลายๆอาชีพในช่วงอายุงานที่ใกล้เคียงกัน ถามว่างานหนักไหม มันก็มีช่วงเวลาที่หนักเบาเหมือนกับงานทั่ว ๆ ไป แต่ไม่ได้ routine เข้าออกงานตรงเวลาขนาดนั้น ถ้าเราสามารถแบ่งเวลาได้งานก็จะไม่หนัก แต่สำหรับรายได้ที่น่าสนใจจะอยู่ในตำแหน่งของ C.P.A. คือผู้ตรวจสอบบัญชี เพราะเป็นผู้เดียวที่มีอำนาจในการเซ็นห์ประเมินงาน จะมีมูลค่าลายเซ็นห์ที่เซ็นห์ออกไปแต่ละครั้งซึ่งค่อนข้างสูง

คุณค่าของอาชีพนี้ต่อคนรอบข้างและสังคม ถือว่าเป็นอาชีพที่ปิดทองหลังพระ เพราะการทำงานของเราน่าจะเหมือนกับการเข้ามาเช็คค่า สิ่งที่คุณ หรือธุรกิจต่าง ๆ กำลังประกอบกรอยู่ นั้น มีส่วนบงพร่องในเรื่องของบัญชีอย่างไรบ้าง พนักงานบัญชีก็จะไม่ค่อยชอบ เราทำอะไร เพราะเราจะเข้ามายุ่งกับเขาเยอะ ขอเอกสารนั้นนี้ ตรวจอะไรอยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าไม่มีผู้ตรวจสอบบัญชี สิ่งที่สำคัญเลย คือ คุณอาจจะไม่รู้ข้อบกพร่อง หรือ ความผิดพลาดที่อาจจะมองข้ามไปในเรื่องของทางการเงินการบัญชี หรือในเรื่องของการทุจริตต่าง ๆ ที่เราสามารถพบได้จากการตรวจสอบ อีกเรื่องคือข้อมูลต่าง ๆ ของ บริษัทที่เข้าตลาดหลักทรัพย์ก็จะมาจากการตรวจสอบบัญชี มูลค่าการลงทุน หนี้สินต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลเพื่อไว้ใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน ซึ่งการทำงานของเราก็คือการทำงานเพื่อความถูกต้อง ผู้ตรวจสอบจึงต้องมีจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์อย่างมาก

4. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ สิ่งที่สำคัญมากคือ ต้องมีพื้นฐานทางด้านกรบัญชี ทางที่ดีที่สุดคือการจบคณะบัญชีมาเลย เพราะจะมีรายละเอียดที่ซับซ้อน มีเรื่องเฉพาะมากมายที่ถ้าไม่เรียนมาก็อาจจะไม่รู้ และต้องใช้เวลาในการศึกษาลงลึกอย่างมาก การที่เรารู้ระบบบัญชีทั้งหมดก็จะทำให้เราารู้วิธีการตรวจสอบในเชิงลึก คือเราต้องมีขั้นเชิงและมองภาพกว้างของงานบัญชีให้ออกนำมาวิเคราะห์และแตกรายละเอียดออกมาเป็นข้อมูลและประเมินความถูกต้องของงาน จึงต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์งานได้ด้วย ต้องนำข้อมูลต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกันและดูความเป็นไปได้ วิเคราะห์ให้ออกมาให้ชัดเจน ต้องมีความละเอียดรอบคอบ เป็นงานที่ไม่ควรผิดพลาด เพราะมีเรื่องของผลประโยชน์ต่าง ๆ ในระบบการเงิน

5. เครื่องมือที่ใช้ในอาชีพนั้น เอกสารการบัญชีของแต่ละบริษัทเป็นงานหลักของเราที่ต้องทำการตรวจสอบหลังจากที่ออกไปสำรวจดูงานธุรกิจต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว ก็จะนำเอกสารการบัญชีเหล่านี้มาวิเคราะห์ ผนวกกับสิ่งที่เราไปสำรวจมามีความถูกต้องเหมาะสมอย่างไร ผ่านการประเมินหรือเกณฑ์ที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ ถ้าผ่านได้รับการเซ็นรับรองจากผู้ตรวจสอบบัญชีแล้วก็ถือว่าจบการทำงานของเรา

หน้าที่หลักของผู้ตรวจสอบบัญชีภาคค้า

- การตรวจสอบและรวบรวมรายการในบัญชีของผู้เข้าพัก
- การตรวจสอบวงเงินจำกัดของผู้เข้าพัก

- การสรุปรายรับ/รายจ่ายของพนักงานการเงินในแผนกอื่น ๆ
- การเตรียมรายงานผลการตรวจสอบบัญชี